

KØBENHAVNS MUSEUM, 2018

Kongens Nytorv Krinsen

KBM4341

Slots- og Kulturstyrelsens J.nr.: 18/04958

Holmen Sogn, Sokkelund Herred, Københavns Amt,
Sted- og Sb-nummer: 020306-779

Andréa Borgius
Udgravningsleder

KØBENHAVNS MUSEUM
MUSEUM OF COPENHAGEN

Københavns Museum

Stormgade 20

1555 København V

Telefon: +45 33 21 07 72

E-mail: museum@kff.kk.dk

Københavns Museums hjemmeside: www.copenhagen.dk

Forside: Brolægning i den NØ del af Kongens Nytorv, foto nr. 46 i fotolisten i denne skrivelse

© Københavns Museum 2018

Indholdsfortegnelse

1	Abstract	5
2	Undersøgelsens forhistorie	6
3	Administrative data og udgravningsdata	10
3.1	Administrative data	10
3.2	Udgravningsdata	10
4	Kulturhistorisk baggrund og områdets naturforhold	11
4.1	Kulturhistorisk baggrund	11
4.2	Topografi, terræn og undergrund	14
5	Centrale problemstillinger	15
6	Udgravningsmetode	16
6.1	Arkæologisk udgravningsmetode	16
6.2	Målesystem	16
6.3	Dokumentationsmetode	16
6.4	Fundindsamling og -håndtering	17
6.5	Prøvestrategi og metoder	17
6.6	Digital registrering og lagring	17
7	Undersøgelsens resultater	18
7.1	Fundmateriale	22
7.2	Naturvidenskabelige analyser	24
8	Diskuterende sammenfatning	25
9	Fremtidigt arbejde	26
10	Litteraturliste	27
11	Kontekstliste	28
12	Fundliste	29
13	Fotoliste	31
14	Liste over naturvidenskabelige prøver	39
15	Oversigtsplan	40

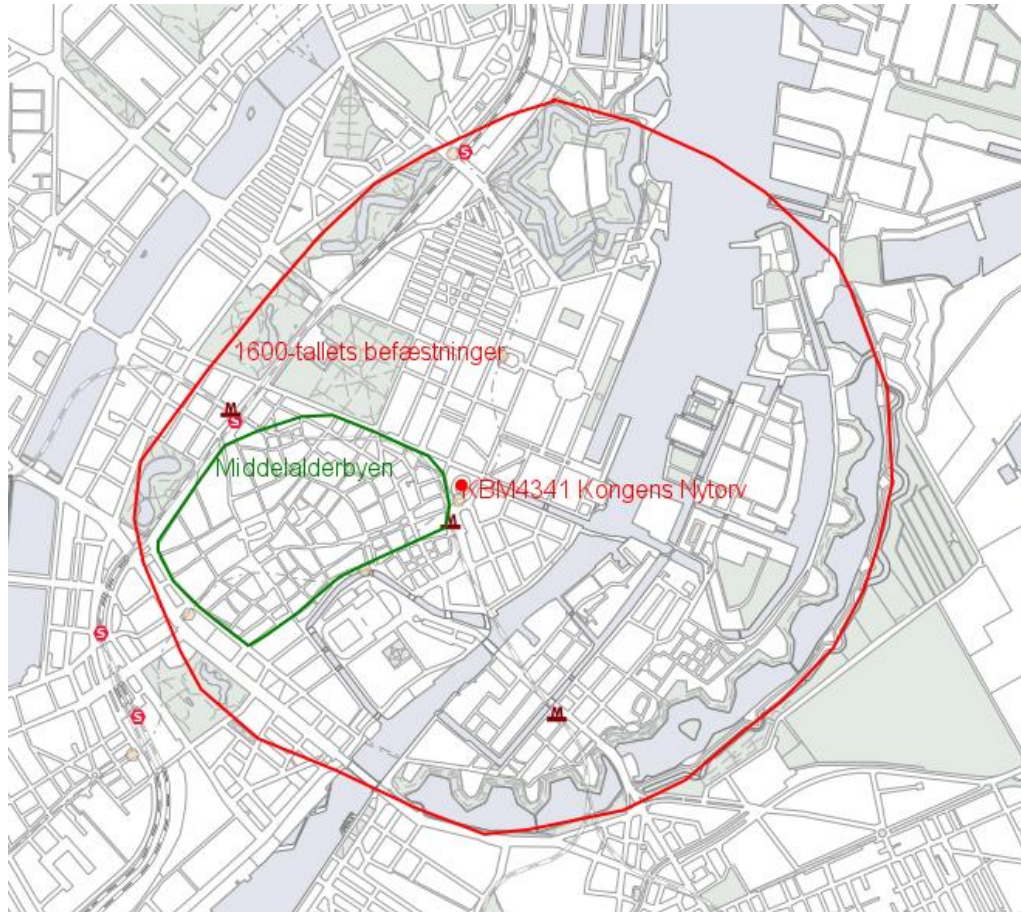

Fig. 1. Kort over København med markering af undersøgelsesområdet: middelalderbyen er markeret i grønt, 1600-tallets befæstninger er markeret i rødt, og udgravningen er markeret med et rødt punkt. (baggrundskort kbhkort.kk.dk)

1 Abstract

I forbindelse med reetablering af beplantning med træer på Krinsen, Kongens Nytorv, førte Københavns museum tilsyn med anlægsarbejdet. I den nordøstre del af Kongens Nytorv blev der påtruffet en brolægning, der ligger i linje med Store Strandstræde og sandsynligvis er en forlængelse af denne. I den nordlige og nordvestre del fremkom voldgravsfyld; i vest organiske lag der falder sammen med placeringen af Østervold, eller Østerport bastion. Søder og sydost for Krinsen registreredes to bunkrer fra 2. verdenskrig.

Arkæologiske perioder: middelalder, den efterreformatoriske periode, nyere tid

Anlæg og fund: voldgravsfyld, organisk materiale, brolægning, fundamentrester, bunker

Nøgleord: Østerport Bastion, voldgrav, Store Strandstræde, bebyggelse udenfor middelalderbyen, Anden Verdenskrig

In connection with the reestablishment of the tree plantation at *Krinsen, Kongens Nytorv*, the Museum of Copenhagen carried out an archaeological watching brief. In the north east area of *Kongens Nytorv* a stretch of stone paving emerged, with the same alignment as *Store Strandstræde*; the stone paving is likely an extension of the same street. In the north and north west area of the square, moat fill deposits were uncovered, representing the back-filled moat east of the medieval city. Organic layers were found to the west; these match the placement of the East wall or the *Østerport* bastion. Two bunkers from the Second World War were registered south and south east of *Krinsen*.

Archaeological periods: Middle Ages, post-medieval, early modern and modern

Structures and finds: moat fill deposits, organic material, stone paving, stone fundament, bunker

Keywords: *Østerport* Bastion, moat, *Store Strandstræde*, settlement outside of the medieval city, Second World War

2 Undersøgelsens forhistorie

Metroselskabet reetablerer træplanteringen på Kongens Nytorv i det, at metrostationen er ved at være færdiggjort. To rækker med træer skal plantes i en oval rundt om Krinsen (fig. 4). Da gravearbejdet berører arkæologi over en stor del af området ned til en dybde af 1,5 m, førte Københavns museum tilsyn med sagen.

KBM-nr.	Lokalitet	År	Beskrivelse
AA15	Kongens Nytorv, udenfor D'Angleterre	1929	Kampestensfundament udgravet udenfor Hotel D'Angleterre
AA16	Kongens Nytorv, Krinsen	1940'erne	Gravning af skyttegrav, fundament i gult tegl og del af voldgrav dokumenteret
KBM1208	Kongens Nytorv	1994	Nedgravning af fjernvarmeledninger
KBM1410/1910	Kongens Nytorv	1998	Udgravning i forbindelse med anlæggelse af metrostation
KBM2831	Sankt Annæ Øster og Øster kvarter	2003	Tilsyn ved renovering af vandledninger
KBM2898	Kongens Nytorv	2004	Tilsyn i forbindelse med markarbejde
KBM3612	Kongens Nytorv 2-24	2007	Forundersøgelse i forbindelse med fjernvarmeledning
KBM3829	Kongens Nytorv	2009-2017	Tilsyn i sammenhæng med Metroen

Tabel 1. Tidligere arkæologiske observationer i området.

Flere undersøgelser har blevet udført af Københavns museum i området, senest den store udgravning til metrostationen (KBM3829), der omfattede hele den sydlige del af torvet. Tabel 1 gir et udvalg af de mest relevante undersøgelserne.

AA15 og AA16: Gravninger i den tidlige del af 1900-tallet, hvor det dokumenteredes et kampestensfundament udenfor Hotel D'Angleterre, og fundament i gult tegl og en del af voldgraven med fyld rundt omkring Hesten på Krinsen.

KBM1208: Nedgravning af fjernvarmeledninger langs med Holmens kanal og den vestlige side af Kongens Nytorv. Murforløb vest for Det Kgl. Teater undersøgtes.

KBM1410: Forud for anlæggelsen af metrostationen udenfor Magasin du Nord udgravedes flere faser af den middelalderlige befæstning.

KBM2831 og KBM2898: Gravearbejde rundt om på Kongens Nytorv, hvor de vigtigste observationer var en del af voldgraven med fyld i den nordlige del af torvet, og et trævandrør i hjørnet Østergade/Kongens Nytorv.

KBM3612: Anlæggelse af en fjernvarmeledning langs med den nordlige del af torvet. Særligt relevant fra denne undersøgelse er den ældre vej med vejgrøft som dokumenteredes ved Nyhavn, mellem Kongens Nytorv og Store Strandstræde.

KBM3829: Hele den sydlige del af torvet blev undersøgt ned til undergrund. De vigtigste observationer var den tidligste Østerport fra 1200-tallet, og spor af bebyggelse og aktiviteter udenfor middelalderbyens volde.

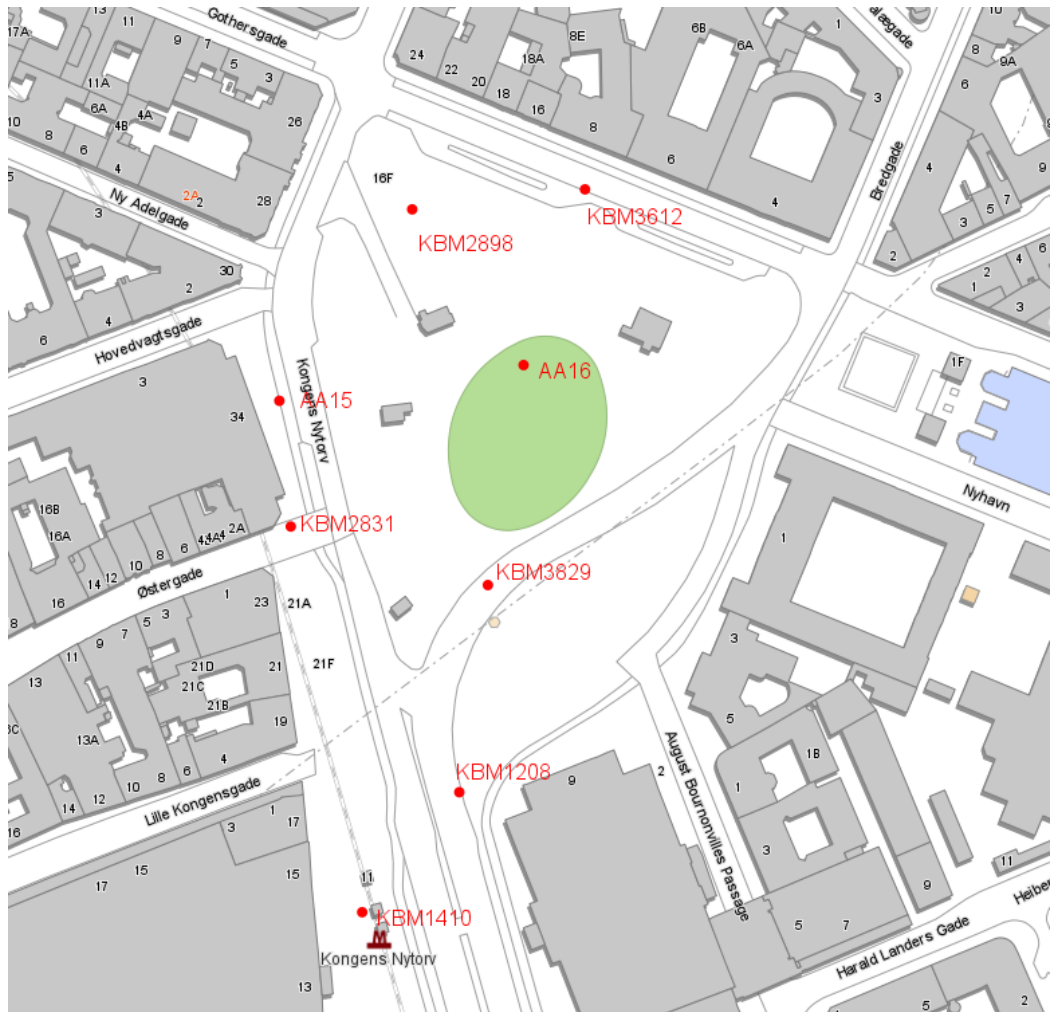

Fig. 2. Tidligere undersøgelser ved Kongens Nytorv. (baggrundskort kbhkort.kk.dk)

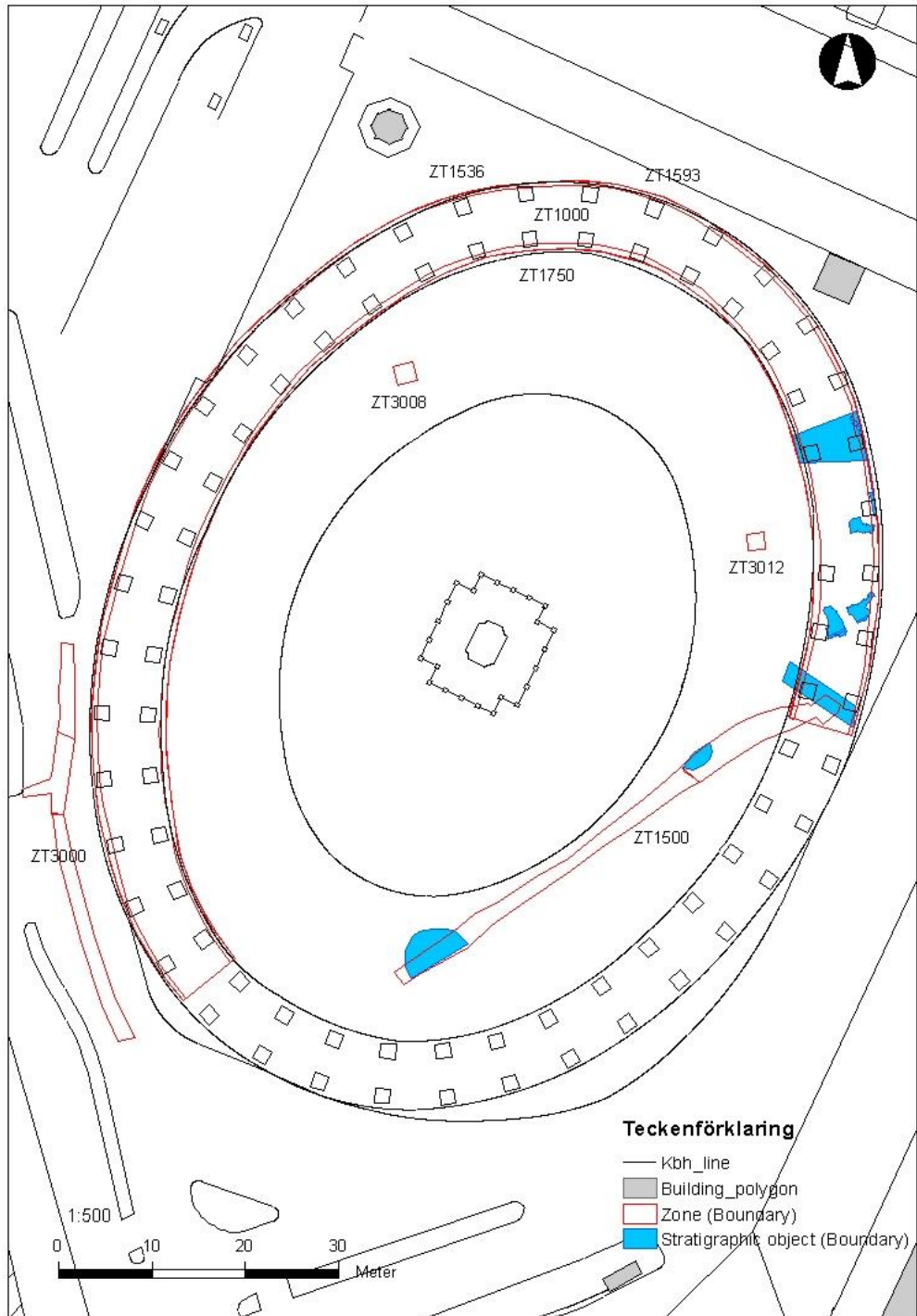

Fig. 3. Kort med markering af det udgravede område: grøfter og anlæg. (Københavns museum)

3 Administrative data og udgravningsdata

3.1 Administrative data

Tilsynet udførtes af Københavns museum. Bygherre på projektet var Metroselskabet I/S, Metrovejen 5, 2300 København S, der ligeledes, som bygherre, bestod undersøgelsen jf. Museumslovens § 26 stk. 2 om arkæologiske undersøgelser i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder. Entreprenøren på projektet var Barslund A/S, Agernvej 4, 3490 Kvistgård. Beretningen og kommunikation med Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme, Kulturstyrelsen og andre involverede parter forbundet med undersøgelsen er at finde i museets sags- og dokumenthåndteringssystem e-Doc. Beretningen ligger endvidere på museets arkivdrev. Originaldokumentation opbevares hos Københavns Museum under journalnummer "KBM4341 Kongens Nytorv Krinsen", internt sagsnummer: 3804.

3.2 Udgravningsdata

Hoveddelen af feltarbejdet startede den 17.05.2018 og afsluttedes den 10.07.2018. Under efteråret og vinteren 2018-2019 overvågedes gravearbejde nogle få dage. Sagsbehandler var Jane Jark Jensen, og arkæologer i felt var Gerd Bindsbøl Ravnholt, Andréa Borgius og Morten Steineke. Vejret var i perioden meget varmt og solrigt, hvilket gjorde profilerne meget tørre, og det var til tider vanskeligt at observere forskel mellem de enkelte lag.

KBM-nr. og internt journalnr.	KBM4341, internt nr. 3804
Slots- og Kulturstyrelsen journalnr.	18/04958
Amt	København
Herred	Sokkelund
Kommune	København
Kvarter	Øster Kvarter
Sogn	Holmen
Periode for feltarbejde	17.05.2018 – 10.07.2018
Arkæologer	Gerd Bindsbøl Ravnholt, Andréa Borgius, Morten Steineke
Areal (m²)	1456 m ²
Volume (m³)	1892,8 m ³
Koordinatsystem	DKTM 3
Højdesystem	DVR 90
X-koordinater	1173186,15
Y-koordinater	652585,12
Meter over havet	3,75-4,25
Bygherre	Metroselskabet I/S
Hovedentreprenør	Barslund A/S

Tabel 2. Administrative data og udgravningsdata.

4 Kulturhistorisk baggrund og områdets naturforhold

4.1 Kulturhistorisk baggrund

I middelalderen lå området direkte udenfor byen, hvor en del af byens befæstning lå i vest og syd af dagens torv. Strandstræderne var udfaldsveje mod øst fra byen; området udenfor byen bebyggedes langsomt som en forstad, med en del huse og private haver (fig. 5). Middelaldervolden gik langs med D'Angleterres facade mod pladsen udenfor Magasin du Nord i syd, med en voldgrav udenfor. Volden forstærkes med en mur og tårn omkring år 1500. I 1600-tallet forandredes områdets udseende flere gange: Christian IV forstærker befæstningerne med en bastion midt på pladsen hvor Krinsen nu ligger, og flyttede i 1608 Østerport til pladsen udenfor Magasin, syd for bastionen. Sammenligne med fig. 6 og 7: på et kort fra ca. 1660 (fig. 6) kan det gamle vejnettet ud af middelalderbyen ses under den planerede nye bebyggelse, og i fig. 7 ses den nye placeringen af Østerport i 1608 mod nutidens bebyggelse. Østerport flyttedes igen i 1647 til den nye befæstningslinje vest for Kastellet. Den gamle voldgrav fyldtes langsomt op med byens affald. Kongens Nytorv planeredes allerede af Frederik d. III, men det var først under Christian V som grunden blev lagt i 1670, da også Nyhavn anlagdes. Charlottenborg opførtes ved denne tid, og kongen opfordrede alle grundejere med grunde omkring torvet at opføre passende købstadsbygninger som fulgte en bestemt plan (fig. 8). I 1940'erne gravedes en række tilflugtsrum, eller bunkere, ned på torvet og rundt Hesten på Krinsen (fig. 9). (Hartmann & Hartmann, 1988: 6ff.)

Kongens Nytorv var en af byens hovedfærdselsårer ind og ud af byen i middelalderen, og bliver en central plads i Ny-København, hvilket den stadig er i dag.

Fig. 5. Stik fra 1611. Østerport med bastion kan ses i midten, med bebyggelse udenfor middelalderbyen i baggrunden. (Dyrberg & Centervall, 1996:9, udsnit)

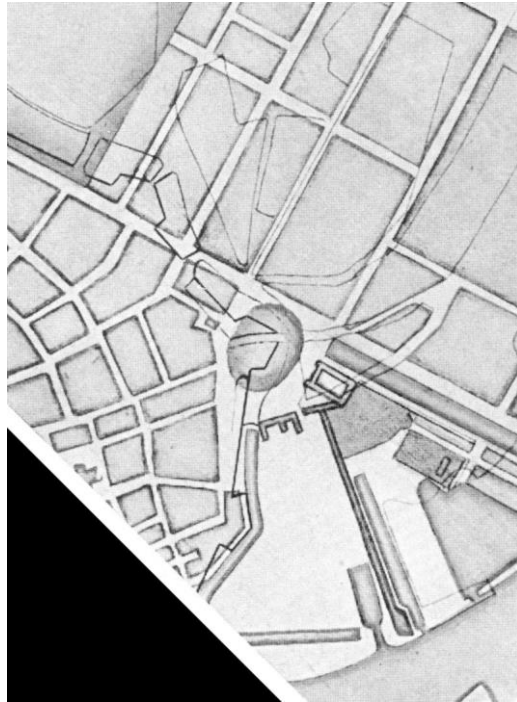

Fig. 6. Det gamle vejnet fra Østerport ud af byen syns under den planerede nye bebyggelse, ca. 1660. (Lorenzon, 1942: kortblad II, kort 2, udsnit.)

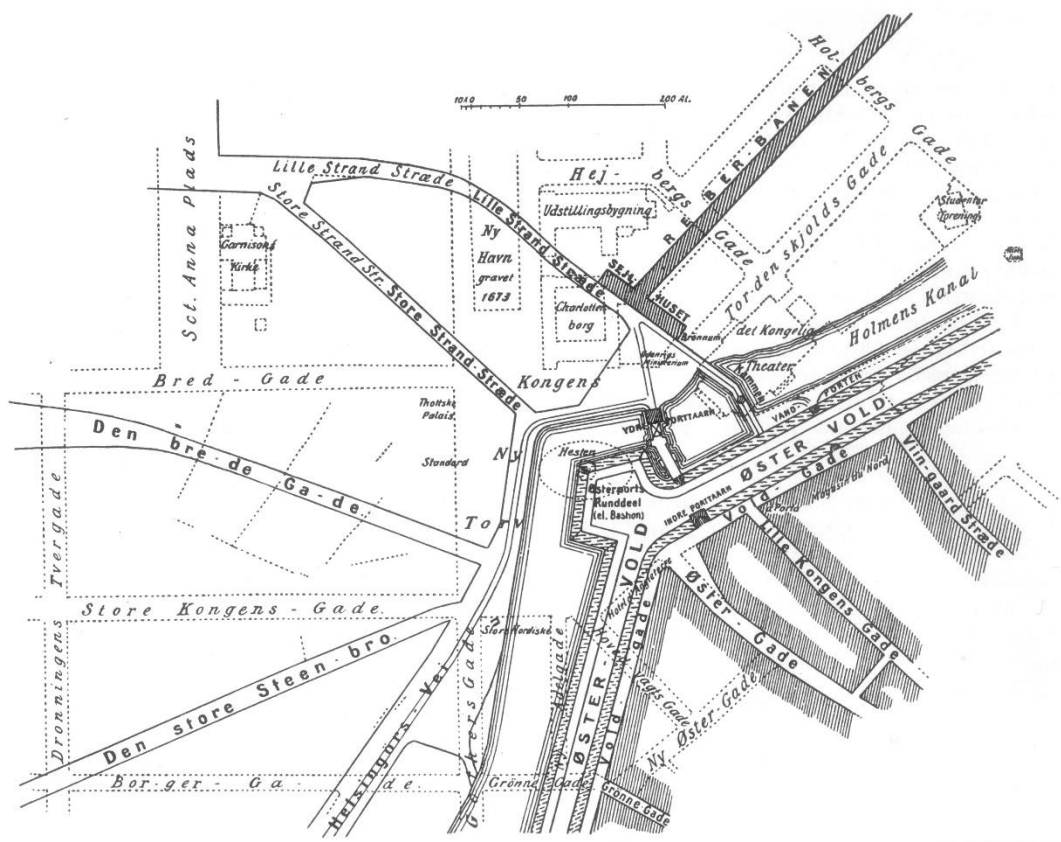

Fig. 7. Christian Andersens kort over Kongens Nytorv fra 1900, N er i nedre venstre hjørnet. Kortet er en rekonstruktion af befæstningerne i 1611, der Østerport har flyttet S for bastionen. (Hartmann & Hartmann, 1988:7)

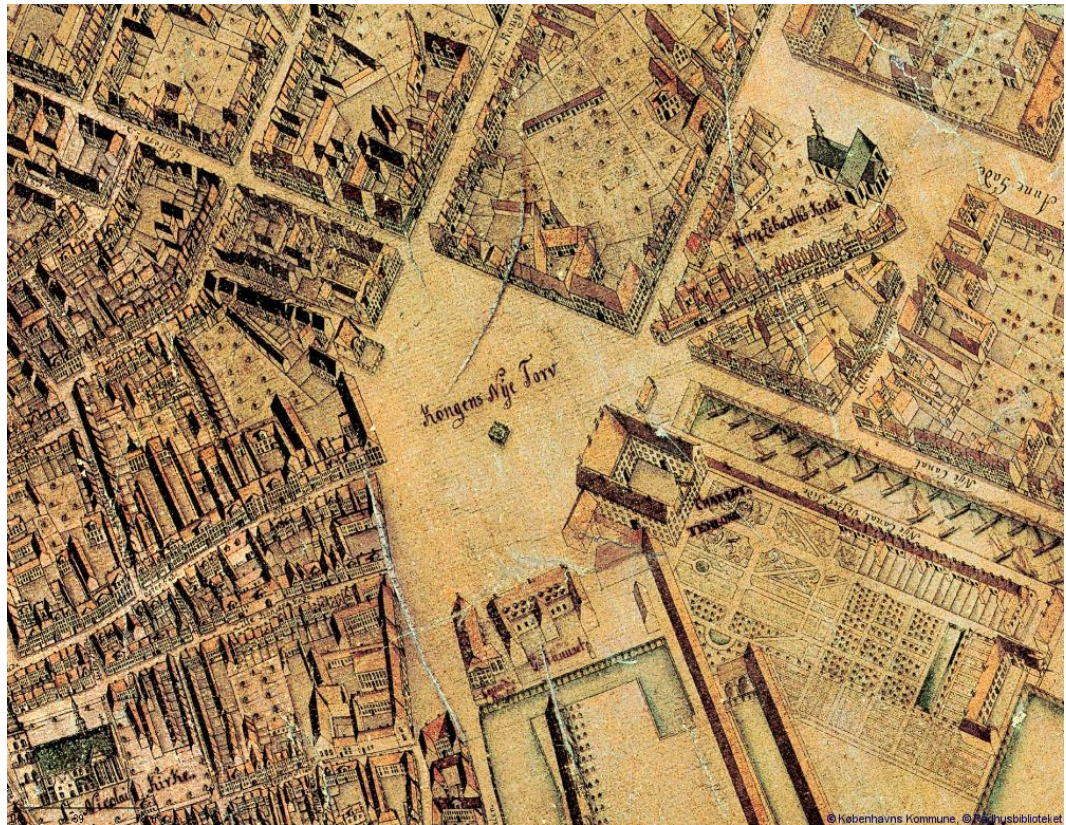

Fig. 8. Kongens Nytorv på et historisk kort fra 1761. Udsnit. (<http://kbhkort.kk.dk>)

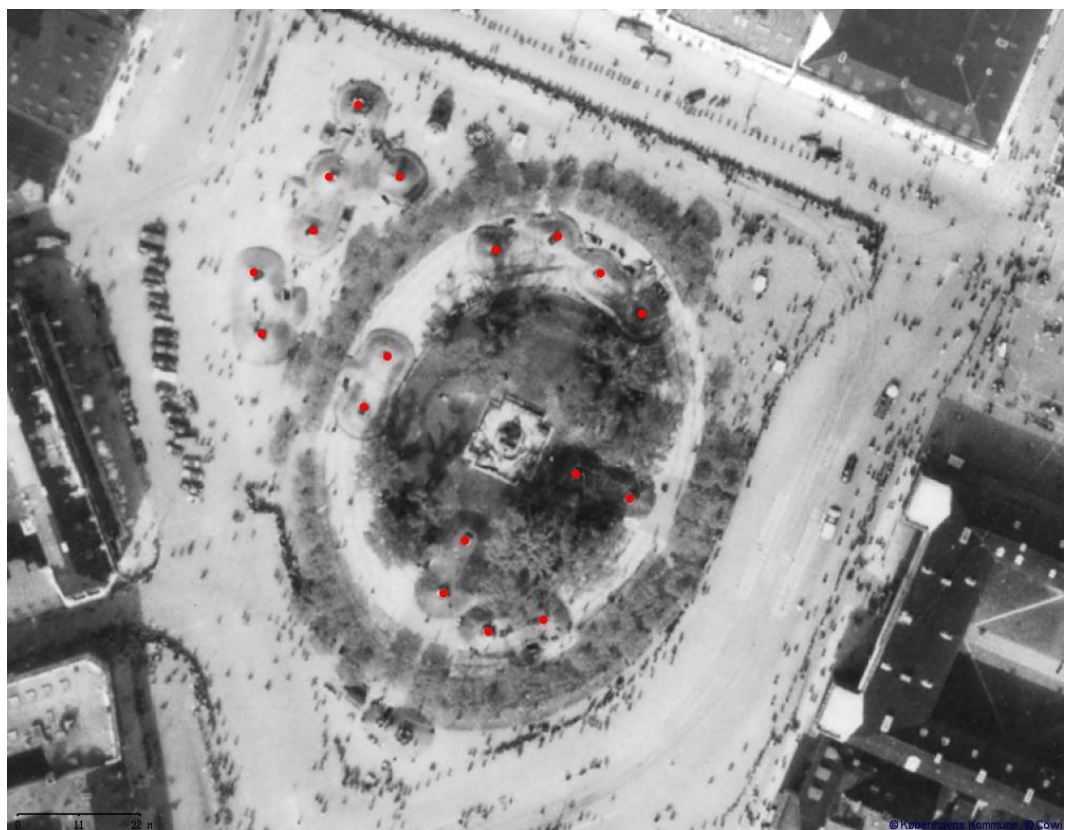

Fig. 9. Luftfoto 1945; bunkeranlæg på Kongens Nytorv. (<http://kbhkort.kk.dk>)

4.2 Topografi, terræn og undergrund

Kystlinjen gik længere mod vest i middelalderen, bag om Det kgl. Teater, nordøst for Charlottenborg og derfra mod nord, gennem Amalienborg-området (Hartmann & Hartmann, 1988:6). Boreprøver fra De Nationale Geologiske Undersøgelser før Danmark og Grønland viser på kulturlag i en tykkelse af 4 m på den berørte del af Kongens Nytorv (Steineke & Jark Jensen, 2017:35).

5 Centrale problemstillinger

Grundet områdets historik og resultater fra tidligere undersøgelser, ønskede Københavns Museum at følge anlægsarbejdet. Der var potentiale for at kunne udvide forståelsen for bebyggelsen udenfor middelalderbyen med vejforløb ind i byen, samt udformningen af bastioner og voldgrave. Der kunne også blive mulighed for at kontrollere de skriftlige kilder omkring områdets udvikling i forhold til arkæologiske observationer og de faste fortidsminder.

6 Udgravningsmetode

6.1 Arkæologisk udgravningsmetode

Det arkæologiske arbejde foregik som tilsyn. Primært bestod arbejdet i at følge opgravningen af jord og dokumentere strukturer og profiler. Der var flere moderne forstyrrelser i området i form af kabler og grøfter. Hele den sydlige side af torvet er udgravet som en del af metroudbygningen. Gravearbejdet var allerede gået i gang, inden den arkæologiske undersøgelse startede. All opgravning blev ikke overvåget, især i starten af projektet, på grund af tidvis manglende kommunikation fra entreprenøren.

Der blev i første omgang gravet en bred grøft (ZT1000) rundt om Krinsen (fig. 3). Det blev afrømmet med gravemaskine til en dybde á 0,9 m under gadeniveau. Senere viste det sig at der skulle afrømmes yderligere ca. 0,3 m.

Udfor St. Strandstræde fremkom brolægninger, som blev påtruffet med maskine og derfor var noget medtaget af dette mod nord, men efter de var blevet erkendt blev resten frilagt med skovl og graveske.

Efter at den brede grøft var færdiggravet, skulle to dræn graves i hver sin side (se fig. 4), hvilket gjordes med en lille maskine med smal skovl (den ydre grøft blev målt ind som ZT1536 i vest og ZT1593 i øst, den indre grøft som ZT1750). De små grøfter blev ca. 0,3 m dybe: totaldybden blev her 1,5 m. I den senere del af tilsynet dokumenteredes hovedsageligt profiler i udsnit. Disse rensedes med graveske og fotograferedes, men blev ikke tegnede, eftersom jorden til største del bestod af opfyldslag uden særlige strukturer men med moderne forstyrrelser. De dele med mere indviklet stratigrafi fotograferedes i sekvens.

En grøft til en brønd og tilsluttende kloakrør gravedes øst for Hesten og langs med Krinsen i sydøst (ZT1500). Overvågningen af grøften stoppede, da grøften kom ind i det siden tidligere udgravede område.

Til sidst skulle fire lysmaster graves ned indenfor ZT1000. Gravningen af to af disse blev overvåget (ZT3008, ZT3012); af de andre to placeredes den ene indenfor området for metrostationsboksen, og den sidste gravedes ned uden overvågning. Hullerne til lysmasterne var ca. 2 m i side, og 1,7 m dybe. Derudover gravedes en grøft (ZT3000) langs med den sydvestlige del af torvet, på ydersiden af ZT1000, mod metroboksen i syd. Grøften, som var ca. 1,5 m bred og 1,25 m dyb, overvågedes tills det at den kom ind i et område som var tidligere gravet (KBM1208).

6.2 Målesystem

Grøfter og kontekster blev målt ind med GPS (Trimble R8 og Trimble R10) i DKTM 3, DVR 90.

6.3 Dokumentationsmetode

Fotografering og beskrivelse var den primære dokumentationsmetode. Dokumentation i form af kontekstblanketter blev skrevet manuelt i felten, hvor også gravedagbog førtes. Navngivelse af kontekster er foretaget ud fra løbenummerfølgen i GPS'en, der modsvarer Intrasis ID:et. Fotos er nummereret fortløbende i separat fotoliste. I al dokumentation refereres til anlægsarbejdets nummerering af træplantningen (fig. 10).

6.4 Fundindsamling og -håndtering

Hvor der fremkom kulturlag, blev der hjemtaget daterende fund. I de nedre fundrige lag fra den senere del af tilsynet er et udvalg af genstande hjemtaget fra hvert nummer (fig. 10), samt specielle fund.

6.5 Prøvestrategi og metoder

Under de to registrerede brølægninger blev der udtaget prøver til makrofossilanalyse med henblik på datering. Der blev ikke samlet prøver fra opfyldslagene, da det er usandsynligt at en prøve skulle give en datering af, hvornår laget blev deponeret.

6.6 Digital registrering og lagring

Alle kontekster blev målt ind og registreret i Intrasis, det GIS-program som Københavns museum bruger. De kontekstblanketter der blev skrevet i felten, blev siden indtastet i Intrasis.

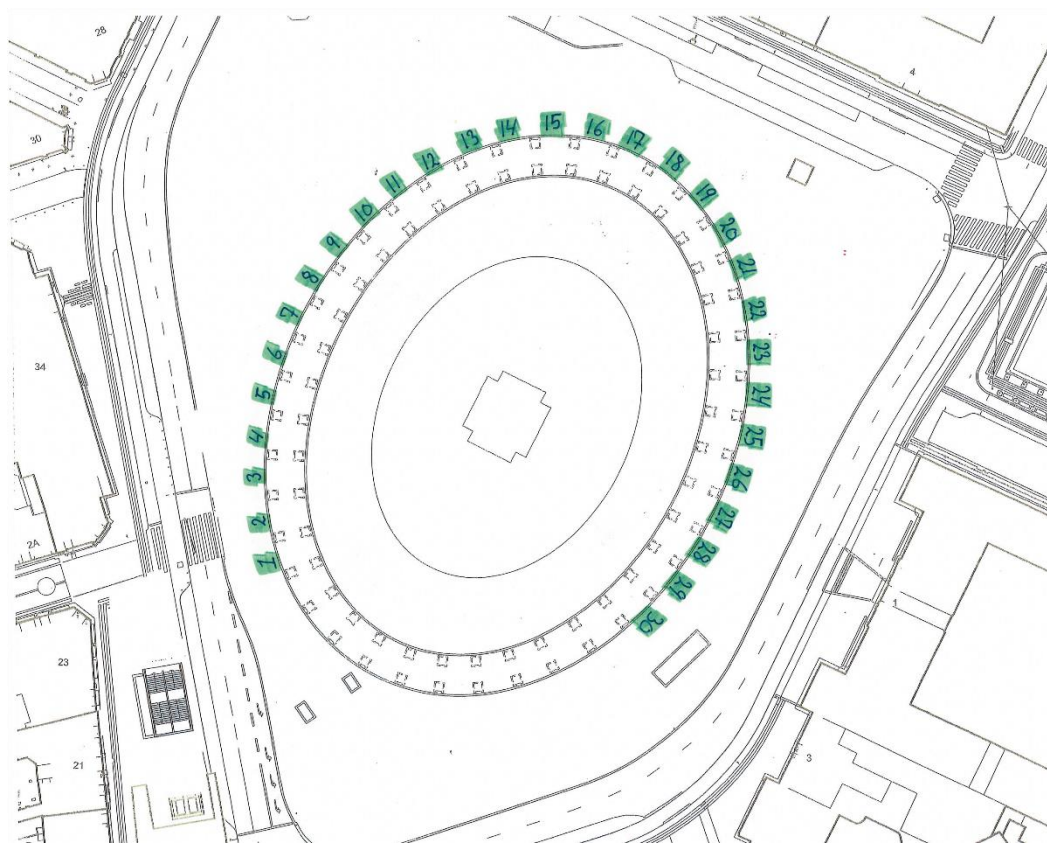

Fig. 10. Anlægsarbejds nummerering på Kongens Nytorv. (Barslund/Metroselskabet)

7 Undersøgelsens resultater

De vigtigste resultater for undersøgelsen var to brolægninger i den NØ del af torvet, der sandsynlig er en del af den middelalderlige vej ind i byens Østerport.

Anlægstype	Antal
Brolægning	3
Stenfundament	1
Gulvlag	1
Vejbelægning	1
Bunker	2
Total	8

Tabel 3. Registrerede anlæg.

Der registreredes relativt få anlæg og kontekster. Opfyldslag og voldgravsfyld blev ikke registrerede eller målt ind.

Kontekst-id	Subklass	Tolkning
SS1076	Brolægning	Vej
SS1170	Brolægning	Vej
SS1257	Rendesten	Del af vej
SD1216	Vejbelægning	Vej
SD1684	Raseringslag	Evt. gulvlag
SS1696	Stensamling	Evt. del af brolægning
SS1641	Stenfundament	Mulig grundmur
SM1731	Bunker	Moderne anlæg
SM1520	Bunker	Moderne anlæg

Tabel 4. Registrerede kontekster.

Ved afrømning til en dybde af ca. 1,2 m under gadeniveau blev der påtruffet to brolægninger, der ligger placeret udfor St. Strandstræde: SS1076 og SS1170.

Brolægning SS1076: Den sydlige brolægning havde bevaret rendesten i sydsiden, SS1257, som viser retningen på det vejforløb som brolægningen må repræsentere (se foto forside). Brolægningen havde en kraftig hældning mod rendestenen. Vejforløbet har retning fra den sløjfede Østerport, som blev registreret ved undersøgelser i forbindelse med Metroanlægningen og mod St. Strandstræde. Den kan formodentlig knyttes til den ældre bebyggelse udenfor byens volde. Såfremt der skulle være tale om brolægning der var yngre og tilhørte en tidligere fase af Kongens Nytorv ville rendestenen være placeret symmetrisk i forhold til Krinsen, hvilket ikke var tilfældet. Under brolægningen var et mere eller mindre sterilt sandlag som udgjorde underlag for stenene. Herunder sås et temmelig kompakt lag med mange brokker og enkelte skår. Nederst i den undersøgte lagfølge sås et kulturlag/opfyldslag meget lig det der fandtes over det meste af undersøgelsesfeltet.

Brolægning SS1170: Den nordlige brolægning var dårligere bevaret end den sydlige, og der blev ikke påtruffet rendesten eller andet der kunne indikere formålet med belægningen. Belægningen her havde også lidt hældning, der kan skyldes sætning af underlaget. Det er muligt at SS1076 og SS1170 er to faser af den samme vej – fortsættelsen af St. Strandstræde – med noget forskellige forløb som et resultat af at Østerport flere gange blev flyttet.

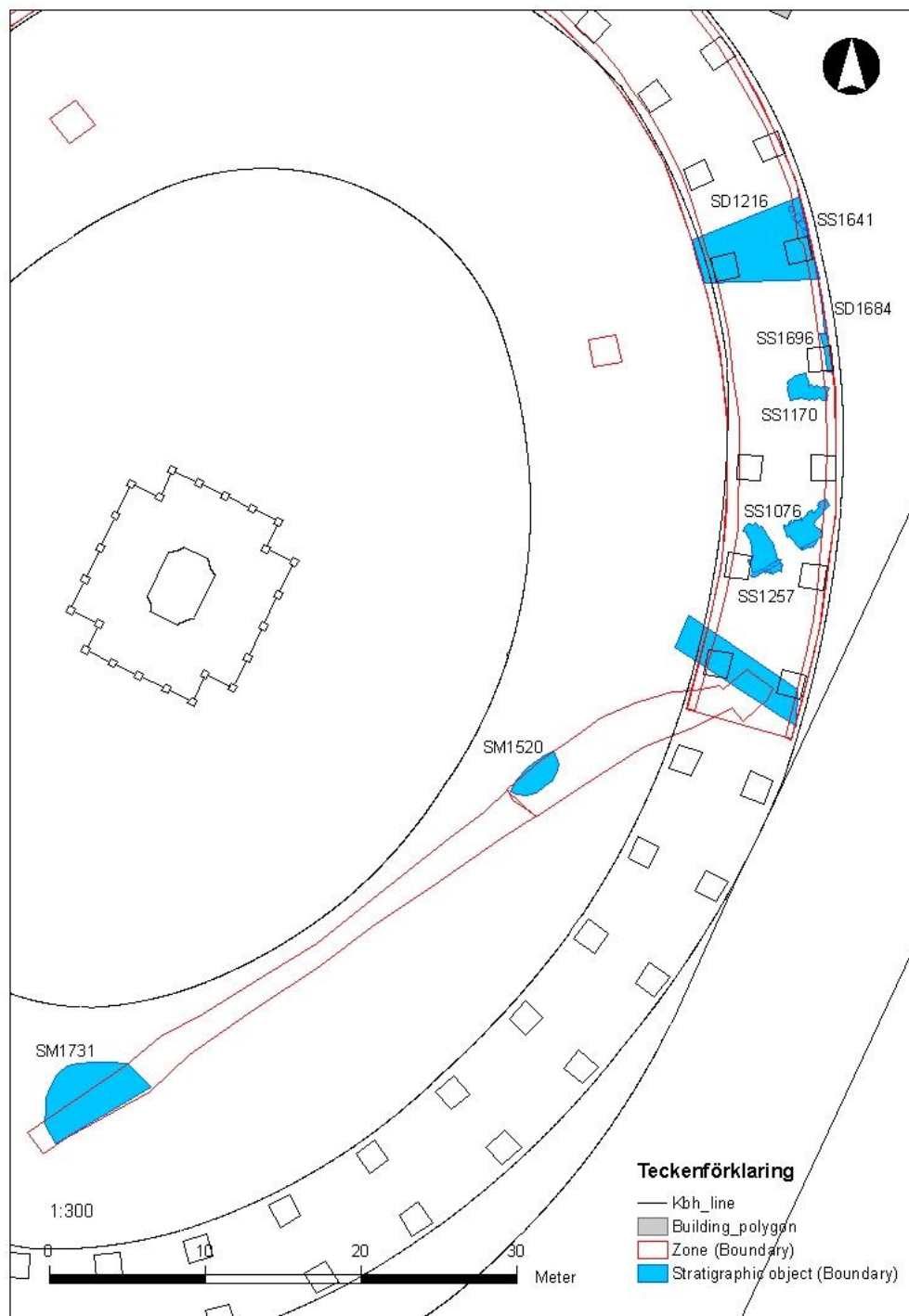

Fig. 11. Anlæg med anlægsnummer. (Københavns museum)

Stensamling SS1696: En samling af mellemstore sten, der 6 sten blev fjernet med maskine. Stenene lå relativt løst i jorden, med nogen få sten synlige i profilen. En større sten (40 cm) var ca. 2 m længere mod sydøst i profilen. Da stenene lå direkte nord for brølægning SS1170, og stenstørrelsen er omtrent den samme, er SS1696 sandsynligvis en rest af SS1170. Da stenene gravedes op med maskine i en meget smal grøft (ZT1593), gik ikke at se om de lå in situ, eller om denne del af brølægningen var forstyrret. Mellem SS1696 og SS1170 var et gammelt plantehul, som afgrænsede SS1170 mod N.

Vejbelægning SD1216: Der sås et gråt lerlag i profilen (0,15 m tykt, ca. 0,7 m ned fra gadeniveau), med en del småsten i toppen. Formodentlig er det en rest af et vejforløb.

Stenfundament SS1641: Strukturen består af fire sten på række (flere kunne ikke ses i øst eller vest, men muligvis er der flere). Stenene er bearbejdede, med en flad side. De kommer sandsynligvis fra et fundament eller grundmur, men det er vanskeligt at afgøre om de ligger in situ. Strukturer fremkom ved gravningen af det ydre dræn, ZT1536, som kun er 40 cm bred, og to af stenene blev taget op med maskine. En anden tolkning er at stenene kan være en del af et raseringslag fra den NØ siden af voldgraven.

Fig. 12. Set fra V: SS1641 i midten, to stener synlige i fladen, og hullet efter den fjerde er synlig i profilen. SD1684 er en tynd gul stribe i den nedre mørke del af opfyldslagen. (Foto nr. 163 i fotolisten)

Raseringslag SD1684: Laget strækker sig fra den vestre side af stenfundament SS1641 til den østre side af stensamling SS1696. Det består til største del af gul ler med teglstykker. I midten er laget ca. 10 cm tykt, og ca. 15 cm mod stenene i begge retninger. I V for SS1641 tynder det ud til ca. 5 cm. Laget indeholder mere tegl i de tykkeste dele, på indersiden af stenene. SD1884 kan tolkes som et raseringslag, men det kan være et muligt gulvlag, da det ligger mellem og præcis over de to stenstrukturer. Laget og stenene ligger omtrent hvor voldgraven ender i nordøst, og kunde være rester af bygninger på den andre side af voldgraven, eller nedrivningslag fra disse.

Fig. 13. Hullet i profilen efter den sten i SS1641 længst mod Ø. SD1684 er synlig på hver side af hullet, laget er ca. 5 cm til venstre, men til højre side af hullet er laget ca. 15 cm tykt. (Foto nr. 156 i fotolisten)

Af de opfyldslag som ikke målt ind, var der et stykke profil med skrå stratigrafi (ved nr. 9 i den ydre dræneringsgrøft), som om jordmasser blevet dumpede ned i et lavere område. Placeringen af dette passer med den formodede udstrækningen af 1600-talsvoldgraven, nord for bastionen (fig. 7). I vest var flere tykke brunsorte organiske lag, med meget gode bevaringsforhold, som dækkede hele bunden af grøft ZT1000 og ZT3000. Lagene startede ved nr. 5 og strakte sig til nr. 2, der opfyldt blev mindre organisk. Udstrækningen af de organiske lag passer med observationer af middelaldervoldgraven (KBM3829), og lagen kan være opfyldt af denne. I øst udenfor Charlottenborg (ved nr. 21-22) indeholdt opfyldslagen munkesten, og kalkstenskvadre (ved nr. 22).

Fig. 14. Skrå stratigrafi i den ydre dræneringsgrøft, set fra SØ. (Foto nr. 72 i fotolisten)

To bunkere afdækkedes (SM1520, SM1731), en øst for Hesten, og en syd for Hesten. Rester af bunkere fra 1940-tallet (se fig. 9) blev også fundet under Metroudgravningen (KBM3829). Toppen var fjernet på begge bunkere, og de var fyldte med grus (fig. 15).

Fig. 15. Bunker SM1731. (Foto nr. 232 i fotolisten)

7.1 Fundmateriale

Et udvalg af fund samledes ind til datering. Store dele af det undersøgte område rammer byens middelaldervoldgrav. Da denne sløjfedes i 1600-tallet, blev den brugt som losseplads og fyldtes op under en længere periode. Funden fra opfyldslagene består derfor for en stor del af husholdsaffald fra denne tid. Totalt indeholder fundlisten 39 x-numre, med et udvalg af keramik og kridtpiber, men også en del glaseret tegl, porcelæn, østersskal, metal og læder. Særlige fund er en lædersko, en garnnål i træ, og en genstand i bearbejdet knogle/horn/gevir. Dyreknoles samlades ikke ind.

Et af de særlige fund er en tøffel i læder med korksål (X35) – dateret til sent 1500-tal eller tidligt 1600-tal. Skoen har en plateaukorksål, som er beklædt med læder. Den er symmetrisk, men er blevet slidt af en højre fod: i hælen er sålen trådt ned indad, ved storetåen er overlæderet slidt. Skoen har også en lapning under storetåen og extra træplug i sålen i på hælen. Overlæderet er tyndere end læderet på sålen, og er i dårligt stand. Ved denne tid var der ingen tydelig forskel på dame og herresko, og størrelsesmæssigt kan den ha tilhørt både en mand eller kvinde. Kork importeredes fra Portugal; den er et udmærket materiale til såler da den er let, og vandafvisende. (Bemærkning, Vivi Lena Andersen, Københavns museum)

Fig. 16. X35, tøffel i læder med korksole. (Foto nr. 309 i fotolisten)

Der var bevarede fund i organisk materiale i større grad ved de lavere numre, mod SV. En garnnål (X36, fig. 17), samledes ind ved nr. 5. Et fragment i bearbejdet knogle/horn/gevir samledes in ved nr. 15 (X34, fig. 18).

Fig 17. X36, garnnål i træ. (Foto nr. 317 i fotolisten)

Fig 18. X34, fragment i bearbejdet knogle/horn/gevir. (Foto nr. 315 i fotolisten)

7.2 Naturvidenskabelige analyser

Der blev kun indsamlet makrofossilprøver fra de to brolægninger. Det vurderedes i felten at flere makrofossilprøver eller andre typer af naturvidenskabelige prøver ikke skulle give nogen pålidelig datering af for eksempel opfyldslag.

Type	Antal
Makro	2
Total	2

Tabel 5. Liste over naturvidenskabelige prøver fra undersøgelsen

Efter overvejelse, blev de to makrofossilprøverne ikke sendt til analyse. De lag prøverne blev indsamlet fra, direkte under stenene i brolægningerne, bedømmes være efterreformatriske. Det vil sige at det er begrænset, hvilken information det går at få fra en kulstof-14-analyse. En makrofossilanalyse kan ge information om vegetation i området, men før denne undersøgning har denne type information lav relevans.

8 Diskuterende sammenfatning

Undersøgelsen resultater passer med de kort øver befæstningerne fra middelalder og 1600-tallet som findes, der placeringen af voldgrav, bastion og indfaldsvej er i overensstemmelse med arkæologien.

Samlet set undersøgtes mindre arkæologi end forventet. Det er muligt at det findes bedre bevaret arkæologi længere nede, som ikke træffedes på grund af en relativt ringe grøftedybde. Undersøgelsen gav en noget udvidet viden om hvorvidt den vej som dokumenteredes i en tidligere underøgning på Kongens Nytorv (KBM3612) var bevaret længere mod sydvest; i denne undersøgelse var det også mulighed at dokumentere vejen i plan, ikke kun i profil. Der kunde ikke sikres spor efter den bebyggelse udenfor middelalderbyens volde som er blevet tidligere undersøgt under metroudgravningen (KBM3829), hvor bygninger og aktivitetsområder dokumenteredes helt indtil voldgraven i den sydøstlige del af torvet.

9 Fremtidigt arbejde

Der er gode muligheder for fremtidige undersøgelser på Kongens Nytorv: den nordøstre del mellem Krinsen og Nyhavn kan give mere viden om den vej der afdækkedes i denne undersøgelse, samt den bebyggelse der formentlig var på hver side af vejen, på udsiden af voldgraven. I vest, mellem Hotel D'Angleterre og Krinsen, er der mulighed for at undersøge tykke kulturlag, der sandsynlig stammer fra området under volden og bastionen, med datering til renæssancen og ældre. Bevaringsforhold på lokaliteten er meget gode, og de fleste forstyrrelser fra rørgrøfter og andet når ikke så dybt ned.

10 Litteraturliste

Dyrberg, G. og K. Centervall, 1996, *Holmens kanal – fra vandvej til pengestrøm*

Fabricsius, H., 2007, *Gader og mennesker i middelalderens og renæssancens København – Slotsholmen, Bremerholmen og Ny-København.*

Hartmann, S. og G. Hartmann, 1988, i Bramsen, B. og P. Fogtdal (red.), *København før og nu – og aldrig. Bind 5. Kongens Nytorv, Rosenborg, Borgergade m.v.*

Lorenzon, V., 1942, *Haandtegnede kort over København 1660-1757.*

Svart Kristiansen, M., 1999, i H. Gautier, B. Skaarup, K. Gabrielsen, M. Svart Kristiansen, T. Ejlersen (red.), *Historiske meddelelser om København 1999.*

Thorning Christensen, P. (red.), 1998, *The fortifications of Copenhagen.*

Beretninger:

Leen Jensen, M., 2007, Kongens Nytorv 2-24, KBM3612.

Steineke, M. og J. Jark Jensen, 2017, Kongens Nytorv, Metro Cityring Project, KBM3829.

Links:

Københavnerkortet, <http://kbhkort.kk.dk>

11 Kontekstliste

Id	Name	Subclass	Tolkning
1076	Brolægning	Sten/tegl konstruktion	Brolægning
1170	Brolægning	Sten/tegl konstruktion	Brolægning
1216	Vejbelægning	Lag	Vej
1257	Rendesten	Sten/tegl konstruktion	Vej
1520	Bunker	Forstyrrelse	Forstyrrelse
1532	Moderne kloakrør	Forstyrrelse	Forstyrrelse
1641	Stenfundament	Sten/tegl konstruktion	Stenfundament
1684	Raseringslag	Lag	Lag
1696	Stensamling	Sten/tegl konstruktion	
1731	Bunker	Forstyrrelse	Forstyrrelse

12 Fundliste

Fundnr	Kontekst	Fundtype	Anmærkning	Dato	Sign
X1		Keramik	Løsfund, opsamlet af landmåler u. D'Angleterre		
X2	#15	Kridtpibe			
X3	#16	Keramik			
X4	#16	Jydepotte			
X5	#16	Kridtpibe			
X6	#17	Jydepotte			
X7	#17	Keramik			
X8	#19	Keramik			
X9	#20	Keramik			
X10		Porcelæn	Løsfund, omkring #20		
X11	#23	Keramik			
X12	SS1170	Keramik	Lag under brokkelag, under stenlægning		
X13		Keramik, kridtpibe	Opfyldslag under nr. 6. Adr. nr. #16		
X14	SS1170	Keramik, østersskal, metal	Fund over stenlægning		
X15	SS1076	Keramik	Fund under brolægning, sandlag		
X16	SS1076	Tegl, keramik, metal	Fund over stenlægning		
X17	ZT1536, #2	Glaseret flis		25-06-2018	AB
X18	ZT1536, #2	Keramik		25-06-2018	AB
X19	ZT1536, #3	Keramik		25-06-2018	AB
X20	ZT1536, #4	Keramik		25-06-2018	AB
X21	ZT1536, #5	Keramik		25-06-2018	AB
X22	ZT1536, #10	Keramik, kridtpibe		25-06-2018	AB
X23	ZT1536, #11	Keramik, kridtpibe		26-06-2018	AB
X24	ZT1536, #12	Keramik, kridtpibe		26-06-2018	AB
X25	ZT1536, #13	Keramik, kridtpibe		26-06-2018	AB
X26	ZT1536, #14	Keramik, kridtpibe		26-06-2018	AB

X27	ZT1536, #15	Keramik		26-06-2018	AB
X28	ZT1536, #16	Keramik, kridtpibe		26-06-2018	AB
X29	ZT1536, #17	Keramik, kridtpibe, en hel lille potte		26-06-2018	AB
X30	ZT1536, #18	Keramik		26-06-2018	AB
X31	ZT1536, #19	Keramik		27-06-2018	AB
X32	ZT1536, #21	Keramik, kridtpibe		27-06-2018	AB
X33	ZT1750, #20	Keramik		09-07-2018	AB
X34	ZT1536, #15	Genstand i bearbejdet knogle/horn/gevir		25-06-2018	AB
X35	ZT1536, #2	Sko, læder, træ		25-06-2018	AB
X36	ZT1536, #5	Garnnål, træ		25-06-2018	AB
X37	ZT1536, #5	Læder		25-06-2018	AB
X38	ZT1536, #4	Læder		25-06-2018	AB
X39	ZT1536, #2	Læder		25-06-2018	AB

13 Fotoliste

Fotonr.	Kontekst	Motiv	Set fra	Dato	Fotograf
1		Arbejdsfoto overvågningen startes	V	17-05-18	GBR
2		Arbejdsfoto overvågningen startes	Ø	17-05-18	GBR
3	#16-17	Profil ind mod midten med mulige rester af vejbelægning	N	17-05-18	GBR
4	#16-17	Profil ind mod midten med mulige rester af vejbelægning	N	17-05-18	GBR
5	#17	Fund		17-05-18	GBR
6		Arbejdsfoto ledningsroderi	V	17-05-18	GBR
7		Arbejdsfoto ledningsroderi	V	17-05-18	GBR
8		Profil, kulturlag berøres akkurat	N	18-05-18	GBR
9		Fund		18-05-18	GBR
10		Arbejdsfoto	N	23-05-18	GBR
11		Arbejdsfoto	N	23-05-18	GBR
12	SS1170	Brolægning	N	23-05-18	GBR
13	SS1076	Brolægning	Ø	23-05-18	GBR
14	SS1076	Brolægning	Ø	24-05-18	GBR
15	SS1076	Brolægning	S	24-05-18	GBR
16	SS1076	Brolægning	S	24-05-18	GBR
17	SS1076	Brolægning	Ø	24-05-18	GBR
18	SS1076	Arbejdsfoto	NV	24-05-18	GBR
19	SS1076	Brolægning	SV	24-05-18	GBR
20	SS1076	Brolægning	SV	24-05-18	GBR
21	SS1076	Brolægning	Ø	24-05-18	GBR
22	SS1076	Brolægning	Ø	24-05-18	GBR
23		Arbejdsfoto	SV	24-05-18	MS
24		Arbejdsfoto	NV	24-05-18	MS
25		Arbejdsfoto	NØ	24-05-18	MS
26		Oversigtsfoto		24-05-18	MS
27		Oversigtsfoto		24-05-18	MS
28		Oversigtsfoto		24-05-18	MS
29		Oversigtsfoto		24-05-18	MS
30	SS1170	Brolægning	S	24-05-18	GBR
31	SS1170	Brolægning	SV	24-05-18	GBR
32	SS1170	Brolægning	SV	24-05-18	GBR
33	SS1170	Brolægning	SV	24-05-18	GBR
34	SS1170	Brolægning	SV	24-05-18	GBR
35	SD1216	Vejbelægning	ØNØ	24-05-18	GBR
36	SD1216	Vejbelægning	ØNØ	24-05-18	GBR
37	SD1216	Vejbelægning	ØNØ	24-05-18	GBR
38		Arbejdsfoto	NNØ	24-05-18	GBR
39		20cm yderligere afrømmes	V	30-05-18	GBR

40		Overvågning genoptages	Ø	30-05-18	GBR
41	SS1076	Arbejdsfoto, yderligere brolægning blotlægges	Ø	31-05-18	MS
42	SS1076	Arbejdsfoto, yderligere brolægning blotlægges	Ø	31-05-18	MS
43	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
44	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
45	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
46	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
47	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
48	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
49	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
50	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
51	SS1076	Brolægning	S	01-06-18	GBR
52	SS1076	Brolægning	V	01-06-18	GBR
53	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
54	SS1076	Brolægning	Ø	01-06-18	GBR
55	SS1076	Brolægning	S	01-06-18	GBR
56	SS1076	Brolægning	V	01-06-18	GBR
57	SS1076	Brolægning	V	01-06-18	GBR
58	SS1076	Brolægning	V	01-06-18	GBR
59	SS1076	Brolægning	V	01-06-18	GBR
60	SS1076	Brolægning	V	01-06-18	GBR
61	SS1076	Brolægning	V	01-06-18	GBR
62		Arbejdsfoto	N	01-06-18	GBR
63		Kalkstenskvader v. #22		01-06-18	GBR
64		Kalkstenskvader v. #22		01-06-18	GBR
65		Teglsten - hollandske mopper - mål i note		01-06-18	GBR
66		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
67		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
68		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
69		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
70		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
71		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
72		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
73		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
74		Skrå stratigrafi v. #9	SØ	25-06-18	AB
75		Oversigtsbillede, skrå stratigrafi	NV	25-06-18	AB
76		Horisontal stratigrafi v. #7	V	25-06-18	AB
77		Horisontal stratigrafi v. #7	V	25-06-18	AB
78		Horisontal stratigrafi v. #7	V	25-06-18	AB
79		Horisontal stratigrafi v. #7	V	25-06-18	AB
80		Oversigtsbillede, horisontal stratigrafi v. #7	NØ	25-06-18	AB
81		Oversigtsbillede, horisontal stratigrafi v. #7	NØ	25-06-18	AB
82		Oversigtsbillede, horisontal stratigrafi v. #7	NØ	25-06-18	AB
83		Betonfundament 2 m N for #6, grøft i profil	Ø	25-06-18	AB
84		Betonfundament 2 m N for #6, grøft i profil	Ø	25-06-18	AB

85		Betonfundament 2 m N for #6, grøft i profil	Ø	25-06-18	AB
86		Betonfundament 2 m N for #6, grøft i profil	Ø	25-06-18	AB
87		Betonfundament 2 m N for #6, grøft i profil	Ø	25-06-18	AB
88		Lag v. #5	Ø	25-06-18	AB
89		Lag v. #5	Ø	25-06-18	AB
90		Lag v. #4	Ø	25-06-18	AB
91		Lag v. #4	Ø	25-06-18	AB
92		Lag v. #4	Ø	25-06-18	AB
93		Oversigt lag i den store grøft v. #4	N	25-06-18	AB
94		Oversigt lag i den store grøft v. #4	N	25-06-18	AB
95		Lag v. #3	Ø	25-06-18	AB
96		Lag v. #3	Ø	25-06-18	AB
97		Oversigt lag v #10 (Dårlig lys på alle fotos d.d.)	S	26-06-18	AB
98		Oversigt lag v. #10	S	26-06-18	AB
99		Oversigt lag v. #10	S	26-06-18	AB
100		Oversigt lag v. #10	S	26-06-18	AB
101		Oversigt lag v. #10	S	26-06-18	AB
102		Oversigt lag v. #10	S	26-06-18	AB
103		Oversigt lag v. #11	S	26-06-18	AB
104		Oversigt lag v. #11	S	26-06-18	AB
105		Oversigt lag v. #11	S	26-06-18	AB
106		Oversigt lag v. #12	S	26-06-18	AB
107		Oversigt lag v. #12	S	26-06-18	AB
108		Oversigt lag v. #13	S	26-06-18	AB
109		Oversigt lag v. #13	S	26-06-18	AB
110		Arbejdsbillede, Gerd	N	25-06-18	AB
111	ZT1500	Oversigt lag i ny grøft SØ for statuen	S	27-06-18	AB
112	ZT1500	Oversigt lag i ny grøft SØ for statuen	Ø	27-06-18	AB
113	ZT1500	Oversigt lag i ny grøft SØ for statuen	N	27-06-18	AB
114		Oversigt lag v. #19	S	27-06-18	AB
115		Oversigt lag v. #19	S	27-06-18	AB
116		Oversigt lag v. #20	S	27-06-18	AB
117		Oversigt lag v. #20	S	27-06-18	AB
118		Oversigt lag v. #20	S	27-06-18	AB
119	SS1641	Fundamentsten, detaljfoto	N	27-06-18	AB
120	SS1641	Fundamentsten, detaljfoto	N	27-06-18	AB
121	SS1641	Fundamentsten, detaljfoto	N	27-06-18	AB
122	SS1641	Fundamentsten, detaljfoto	N	27-06-18	AB
123	SS1641	Fundamentsten, detaljfoto	N	27-06-18	AB
124	ZT1500	Lag i ny grøft SØ for statuen	N	27-06-18	AB
125	ZT1500	Oversigt lag i ny grøft SØ for statuen	Ø	27-06-18	AB
126	ZT1500	Oversigt ny grøft SØ for statuen	Ø	27-06-18	AB
127		Oversigt lag v. #21	S	27-06-18	AB
128		Oversigt lag v. #21	S	27-06-18	AB
129		Oversigt fynd v. #21	S	27-06-18	AB

130	SS1641	Række sten, hul efter fjernet sten, v. #21	SV	27-06-18	AB
131	SS1641	Række sten, hul efter fjernet sten, v. #21	Ø	27-06-18	AB
132	SS1641	Række sten, hul efter fjernet sten, v. #21	SØ	27-06-18	AB
133	SS1696	Samling sten, detalje, fjernet mellem #22-#23	V	27-06-18	AB
134	SS1696	Samling sten, mellem #22-#23	NV	27-06-18	AB
135	SS1696	Samling sten, mellem #22-#23	NV	27-06-18	AB
136	SM1520	Oversigt bunker, i grøft SØ for statuen	S	27-06-18	AB
137	SM1520	Oversigt bunker, i grøft SØ for statuen	S	27-06-18	AB
138	SM1520	Oversigt bunker, i grøft SØ for statuen	Ø	27-06-18	AB
139	SM1520	Oversigt bunker, i grøft SØ for statuen	Ø	27-06-18	AB
140	SM1520	Oversigt bunker, i grøft SØ for statuen	S	27-06-18	AB
141	SM1520	Oversigt bunker, i grøft SØ for statuen	S	27-06-18	AB
142	SM1520	Oversigt bunker, i grøft SØ for statuen	S	27-06-18	AB
143	SM1520	Detalje, del af væg til bunker	Ø	27-06-18	AB
144	SM1520	Detalje, del af væg til bunker	S	27-06-18	AB
145		Oversigt lag v. #22	V	27-06-18	AB
146		Oversigt lag v. #22	V	27-06-18	AB
147		Oversigt lag v. #23	V	27-06-18	AB
148		Oversigt lag v. #23	V	27-06-18	AB
149		Oversigt lag mellem #23 og #24, rivningslag	V	27-06-18	AB
150		Oversigt lag mellem #23 og #24, rivningslag	V	27-06-18	AB
151		Oversigt lag v. #24	V	27-06-18	AB
152		Oversigt lag v. #24	V	27-06-18	AB
153	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
154	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
155	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
156	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
157	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
158	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
159	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
160	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
161	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
162	SD1684	Oversigt lag #21 til #23	V	28-06-18	AB
163	SS1641	Oversigt række fundamentsten	NV	28-06-18	AB
164	SS1641	Oversigt række fundamentsten	NV	28-06-18	AB
165		Lag v. #25	V	28-06-18	AB
166		Lag v. #25	V	28-06-18	AB
167		Lag v. #25	V	28-06-18	AB
168		Lag v. #25	V	28-06-18	AB
169	ZT1500	Oversigt lag i grøft ZT1500	SØ	28-06-18	AB
170	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	Ø	28-06-18	AB
171	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	Ø	28-06-18	AB
172	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
173	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
174	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB

175	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
176	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
177	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
178	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
179	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
180	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
181	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
182	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
183	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
184	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
185	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
186	SD1684	Oversigt lag #21 til #23, nye fotos	V	29-06-18	AB
187	ZT1500	Lag i grøft ZT1500	S	02-07-18	AB
188	ZT1500	Lag i grøft ZT1500	S	02-07-18	AB
189	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	Ø	02-07-18	AB
190	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	Ø	02-07-18	AB
191	ZT1500	Lag i grøft ZT1500	N	03-07-18	AB
192	ZT1500	Lag i grøft ZT1500	N	03-07-18	AB
193	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	Ø	03-07-18	AB
194	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	Ø	03-07-18	AB
195	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	S	03-07-18	AB
196	ZT1500	Lag i grøft ZT1500	S	03-07-18	AB
197	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500. Lidt mørkere lag i bund.	Ø	03-07-18	AB
198	ZT1500	Lag i grøft ZT1500	S	04-07-18	AB
199	ZT1500	Lag i grøft ZT1500	S	04-07-18	AB
200	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	S	04-07-18	AB
201	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	S	04-07-18	AB
202	ZT1500	Lag i grøft ZT1500, stratigrafi med rivningslag.	S	04-07-18	AB
203	ZT1500	Lag i grøft ZT1500, stratigrafi med rivningslag.	S	04-07-18	AB
204	ZT1500	Brønde i den S siden af grøften	Ø	04-07-18	AB
205	ZT1500	Brønde i den S siden af grøften	Ø	04-07-18	AB
206	SM1731	Bunker i ZT1500, S for Hesten	Ø	05-07-18	AB
207	SM1731	Bunker i ZT1500, S for Hesten	SØ	05-07-18	AB
208	SM1731	Bunker i ZT1500, S for Hesten	SØ	05-07-18	AB
209	SM1731	Bunker i ZT1500, S for Hesten	S	05-07-18	AB
210	SM1731	Bunker i ZT1500, S for Hesten	Ø	05-07-18	AB
211	SM1731	Bunker i ZT1500, S for Hesten	Ø	05-07-18	AB
212	SM1731	Bunker i ZT1500, S for Hesten	Ø	05-07-18	AB
213	ZT1500	Ødelagte lag, den S side af grøften	N	05-07-18	AB
214	ZT1500	Ødelagte lag, den S side af grøften	N	05-07-18	AB
215	ZT1500	Intakte lag, den N siden af grøften	S	05-07-18	AB
216	ZT1500	Intakte lag, den N siden af grøften	S	05-07-18	AB
217	ZT1500	Eksempel fund fra intakte lag, N side grøft	Ø	05-07-18	AB
218	ZT1500	Eksempel fund fra intakte lag, N side grøft	Ø	05-07-18	AB
219	ZT1500	Oversigt S side af grøften, ødelagte lag	NØ	05-07-18	AB

220	ZT1500	Oversigt S side af grøften, intakte lag	SØ	05-07-18	AB
221	ZT1500	Oversigt grøft ZT1500	S	05-07-18	AB
222	SM1731	Bunker fjernes	Ø	05-07-18	AB
223	SM1731	Bunker fjernes	Ø	05-07-18	AB
224	SM1731	Den V siden af bunkeren bliver udgravet	Ø	05-07-18	AB
225	SM1731	Den V siden af bunkeren bliver udgravet	Ø	05-07-18	AB
226	SM1731	Den Ø siden af bunkeren, fra SV	SV	05-07-18	AB
227	SM1731	Den V siden af bunkeren, fra SØ	SØ	05-07-18	AB
228	SM1731	Bunker fra V	V	05-07-18	AB
229	SM1731	Bunker fra V	V	05-07-18	AB
230	SM1731	Bunker fra V	V	05-07-18	AB
231	SM1731	Oversigt bunker	S	05-07-18	AB
232	SM1731	Oversigt bunker	Ø	05-07-18	AB
233	SM1731	Oversigt bunker	Ø	05-07-18	AB
234	SM1731	Inside af V siden af bunker	Ø	05-07-18	AB
235	SM1731	Inside af Ø siden af bunker	V	05-07-18	AB
236		Sko i fladen, v #5	N	05-07-18	AB
237		Sko i fladen, v #5	N	05-07-18	AB
238	ZT1750	Positionsfoto, #9	SØ	09-07-18	AB
239	ZT1750	Lag v. #9	NV	09-07-18	AB
240	ZT1750	Positionsfoto, #10	SØ	09-07-18	AB
241	ZT1750	Lag v. #10	NV	09-07-18	AB
242	ZT1750	Lag v. #9	NV	09-07-18	AB
243	ZT1750	Positionsfoto, #11	SØ	09-07-18	AB
244	ZT1750	Lag v. #11	NV	09-07-18	AB
245	ZT1750	Positionsfoto, #12	SØ	09-07-18	AB
246	ZT1750	Lag v. #12	NV	09-07-18	AB
247	ZT1750	Positionsfoto, #13	SØ	09-07-18	AB
248	ZT1750	Lag v. #13	NV	09-07-18	AB
249	ZT1750	Positionsfoto, #14	SØ	09-07-18	AB
250	ZT1750	Lag v. #14	NV	09-07-18	AB
251	ZT1750	Positionsfoto, #15	S	09-07-18	AB
252	ZT1750	Lag v. #15	N	09-07-18	AB
253	ZT1750	Positionsfoto, #16	S	09-07-18	AB
254	ZT1750	Lag v. #16	N	09-07-18	AB
255	ZT1750	Positionsfoto, #17	S	09-07-18	AB
256	ZT1750	Lag v. #17	N	09-07-18	AB
257	ZT1750	Positionsfoto, #18	S	09-07-18	AB
258	ZT1750	Lag v. #18	N	09-07-18	AB
259	ZT1750	Positionsfoto, #19	S	09-07-18	AB
260	ZT1750	Lag v. #19	N	09-07-18	AB
261	ZT1750	Lag v. #19	N	09-07-18	AB
262	ZT1750	Positionsfoto, #20	S	09-07-18	AB
263	ZT1750	Lag v. #20	N	09-07-18	AB
264	ZT1750	Lag v. #20	N	09-07-18	AB

265	ZT1750	Positionsfoto, #21	SV	09-07-18	AB
266	ZT1750	Lag v. #21	NØ	09-07-18	AB
267		Oversigt, lag i grøftekanterne	SV	09-07-18	AB
268		Oversigt, lag i grøftekanterne	NV	09-07-18	AB
269	ZT1750	Positionsfoto, #22	SV	10-07-18	AB
270	ZT1750	Lag v. #22	NØ	10-07-18	AB
271	ZT1750	Positionsfoto, #23	V	10-07-18	AB
272	ZT1750	Lag v. #23	Ø	10-07-18	AB
273	ZT1750	Lag v. #24	Ø	10-07-18	AB
274	ZT1750	Lag v. #24	Ø	10-07-18	AB
275	ZT1750	Lag v. #24	Ø	10-07-18	AB
276	ZT1750	Lag v. #23	Ø	10-07-18	AB
277	ZT1750	Positionsfoto, #9	Ø	10-07-18	AB
278	ZT1750	Lag v. #9	V	10-07-18	AB
279	ZT1750	Positionsfoto, #8	Ø	10-07-18	AB
280	ZT1750	Lag v. #8	V	10-07-18	AB
281	ZT1750	Oversigt, mørkt organisk lag	N	10-07-18	AB
282	ZT1750	Oversigt, mørkt organisk lag	NV	10-07-18	AB
283	ZT1750	Oversigt, mørkt organisk lag	V	10-07-18	AB
284	ZT1750	Positionsfoto, #7	Ø	10-07-18	AB
285	ZT1750	Lag v. #7	V	10-07-18	AB
286	ZT1750	Positionsfoto, #6	Ø	10-07-18	AB
287	ZT1750	Lag v. #6	V	10-07-18	AB
288	ZT1750	Positionsfoto, #5	Ø	10-07-18	AB
289	ZT1750	Lag v. #5	V	10-07-18	AB
290	ZT1750	Positionsfoto, #4	Ø	10-07-18	AB
291	ZT1750	Lag v. #4	V	10-07-18	AB
292	ZT1750	Positionsfoto, #3	Ø	10-07-18	AB
293	ZT1750	Lag v. #3	V	10-07-18	AB
294	ZT1750	Positionsfoto, #2	Ø	10-07-18	AB
295	ZT1750	Lag v. #2	V	10-07-18	AB
296		X34, genstand i knogle/horn/gevir		01-08-18	AB
297		X33, keramik		01-08-18	AB
298		X7, keramik		01-08-18	AB
299		X27, keramik		01-08-18	AB
300		X29, keramik, kridtpibe (minus potte)		01-08-18	AB
301		X29, detalje kridtpibe		01-08-18	AB
302		X29, detalje potte		01-08-18	AB
303		X29, detalje potte		01-08-18	AB
304		X19, keramik		01-08-18	AB
305		X19, detalje krus, samlet		01-08-18	AB
306		X19, detalje krus, samlet		01-08-18	AB
307		X35, lædersko		01-08-18	AB
308		X35, lædersko		01-08-18	AB
309		X35, lædersko		01-08-18	AB

310		X35, lædersko		01-08-18	AB
311		X35, detalje lædersko		01-08-18	AB
312		X35, detalje lædersko		01-08-18	AB
313		X35, detalje lædersko		01-08-18	AB
314		X35, lædersko		01-08-18	AB
315		X34, genstand i knogle/horn/gevir		23-08-18	AB
316		X34, genstand i knogle/horn/gevir		23-08-18	AB
317		X36, garnnål i træ		23-08-18	AB
318		X36, garnnål i træ		23-08-18	AB
319		Ej overvåget - hul til lysmast NØ for Hesten	NØ	03-10-18	AB
320		Ej overvåget - hul til lysmast NØ for Hesten	NØ	03-10-18	AB
321		Ej overvåget - planteringsgrøften ved #2	NV	03-10-18	AB
322		Ej overvåget - planteringsgrøften ved #2	SØ	03-10-18	AB
323		Planteringsgrøften, mellem #2 og metroboksen	N	04-10-18	AB
324		Planteringsgrøften, mellem #2 og metroboksen	N	04-10-18	AB
325		Planteringsgrøften, mellem #2 og metroboksen	S	04-10-18	AB
326		Planteringsgrøften, mellem #2 og metroboksen	SV	04-10-18	AB
327		Planteringsgrøften, Ø for Hesten	S	04-10-18	AB
328		Planteringsgrøften, Ø for Hesten	NØ	04-10-18	AB
329		Kanten af metroboksen, S for #2	V	04-10-18	AB
330		Hul til lysmast, NØ for Hesten	SV	08-10-18	AB
331		Hul til lysmast, NØ for Hesten	SØ	08-10-18	AB
332		Hul til lysmast, NØ for Hesten	SØ	08-10-18	AB
333		Hul til lysmast, NØ for Hesten	NØ	08-10-18	AB
334		Hul til lysmast, NØ for Hesten	NØ	08-10-18	AB
335		Hul til lysmast, NV for Hesten	N	08-10-18	AB
336		Hul til lysmast, NV for Hesten	S	09-10-18	AB
337		Hul til lysmast, NV for Hesten	NV	09-10-18	AB
338		Hul til lysmast, NV for Hesten	NV	09-10-18	AB
339		Hul til lysmast, NV for Hesten	NV	09-10-18	AB
340	ZT3000	Grøft til kloak, SV del af torvet	N	13-02-19	AB
341	ZT3000	Grøft til kloak, SV del af torvet	N	13-02-19	AB
342	ZT3000	Grøft til kloak, SV del af torvet	N	13-02-19	AB
343	ZT3000	Grøft til kloak, SV del af torvet	N	13-02-19	AB
344	ZT3000	Grøft til kloak, SV del af torvet	N	13-02-19	AB

14 Liste over naturvidenskabelige prøver

Prøvenummer	Kontekst	Type af prøve	Indsamlet af
P1221	SS1170	Makro. Indsamlet under brolægning.	GBR
P1220	SS1076	Makro. Indsamlet under brolægning.	GBR

15 Oversigtsplan

